

Nr 8.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen beträffande jordbruksdepartementet gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar jämte i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

Till jordbruksutskottet ha hänvisats i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar, såvitt de avse jordbruksärenden.

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande med anledning av ifrågavarande framställningar.

Beträffande utredningen i hithörande ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 3 januari 1947. (Statsverkspropositionen: bilaga 30.)

Statens affärsverksfonder.

Domänverket.

1:o) **Tjänstebostäder för domänverket.** För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under Statens affärsverksfonder: Domänverket anvisats ett investeringsanslag av 400 000 kronor till tjänstebostäder för domänverket. Från anslaget bestridas kostnaderna för inköp eller uppförande av tjänstebostäder för domänverkets befattningshavare i sådana fall, där dylika bostäder icke annorledes kunna anskaffas.

I skrivelse den 30 augusti 1946 har *domänstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett investeringsanslag av 550 000 kronor.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, har i ärendet anfört: »Även för nästa budgetår torde medel böra avses för ifrågavarande ändamål. Då enligt vad jag inhämtat en viss behållning å det för innevarande budgetår anvisade anslaget torde komma att föreligga vid budgetårets utgång samt något av de i domänstyrelsens förslag upptagna projekten utan alltför stor olägenhet torde kunna uppskjutas till en annan tidpunkt, synes medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 400 000 kronor. Av anslaget torde ett belopp av omkring 100 000 kronor böra avses för inköp av tjänstebostäder.»

Utskottet. Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Tjänstebostäder för domärverket* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond.

2:o) **Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan.** Under denna anslagstitel har för innevarande budgetår å kapitalbudgeten anvisats ett investeringsanslag av 1 823 500 kronor.

I skrivelse den 6 september 1946 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att för nästa budgetår måtte till byggnadsarbeten upptagas ett anslag av 3 097 800 kronor. Över framställningen har yttrande avgivits av byggnadsstyrelsen.

De av högskolestyrelsen föreslagna byggnadsarbetena och kostnaderna därför enligt styrelsens beräkningar framgå av följande tabell, i vilken till jämförelse medtagits de av byggnadsstyrelsen för vissa av arbetena beräknade kostnaderna ävensom Kungl. Maj:ts förslag i ämnet.

Av högskolestyrelsen föreslagna arbeten	Kostnader		Av Kungl. Maj:ts föreslagna medelsanvisning
	enligt högskolestyrelsens beräkningar	enligt byggnadsstyrelsens beräkningar	
1. Institutionsbyggnad m. m. vid botanisk-genetiska trädgården.....	676 000	750 000	—
2. Nybyggnad för restaurang, studentkårslokaler och aula vid Ultuna	1 255 000	1 255 000	1 240 000
3. Häststall vid Kungsängen	85 000	92 000	84 000
4. Ombyggnad av ladugården vid Kungsängen	32 000	33 000	—
5. Tryckledning för kallvatten vid Ultuna	7 500	7 500	7 500
6. Varmväxthus och lagringsrum för institutionen för växtodlingslära	50 000	53 000	—
7. Utbyggnad av husdjursförsöksanstaltens lokaler för fjäderfä försök å Bäcklösa	50 000	53 000	—
8. Regnvattenledningar vid Ultuna	40 000	—	40 000
9. Två bostadshus för förste assistenter vid Ultuna			
a) Byggnader	76 600	95 000	47 500
b) Yttre ledningar	3 500	—	3 500
10. Byggnadsarbeten vid pälsdjursgården å Bäcklösa	6 600	6 600	—
11. Byggnadsarbeten m. m. vid Flahults försöksgård			
a) Ekonomibygnad	154 000	174 000	174 000
b) Ombyggnad av elevvåningen	17 500	—	17 500
c) Omläggning och förbättring av utfartsvägar	32 100	—	16 000
12. Byggnadsarbeten vid Ugerups försöksgård m. m.			
a) Bostadshus för två arbetarfamiljer	37 000	42 000	42 000
b) Ombyggnad av ladugård m. m.	55 000	—	—
c) Statens andel av kostnaderna för beslutad modernisering av Morslunda bränneri	10 600	—	10 600
13. Byggnadsarbeten vid Offers försöksgård	13 000	13 000	13 000
14. Byggnadsarbeten vid Öjebyns försöksgård	225 000	260 000	—
15. Byggnadsarbeten vid Stenstugu försöksgård			
a) Ombyggnadsarbeten	154 835	—	—
b) Nybyggnadsarbeten	116 565	135 000	—

Departementschefen har — efter redogörelse för innehållet i högskolestyrelsens framställning och byggnadsstyrelsens yttrande — anfört:

»Såsom framgår av det förut anförda har styrelsen för lantbrukshögskolan för nästa budgetår äskat medel till byggnadsarbeten i högst betydande omfattning. I flera fall är fråga om sådana byggnadsföretag, beträffande vilka styrelsen redan under tidigare budgetår framlagt förslag. Emellertid torde de rådande förhållandena på byggnadsmarknaden nödvändiggöra, att stor återhållsamhet iakttages vid prövningen av styrelsens ifrågavarande anslagsäskanden. För närvarande synas sålunda blott sådana företag böra komma i betraktande, vilka icke utan avsevärd olägenhet kunna uppskjutas.

Med utgångspunkt från denna princip har jag funnit mest angeläget, att den ifrågasatta nybyggnaden för restaurang, kårlokaler och aula vid Ultuna nu kommer till stånd. Att ställa uppförandet av denna byggnad ytterligare på framtiden torde särskilt med hänsyn till den genomförda utökningen av elevantalet vid högskolan icke böra ske. Jag förordar alltså, att erforderliga medel anvisas för uppförande av ifrågavarande byggnad i enlighet med den utredning som senast verkställdts rörande byggnadsföretaget. De här för beräknade kostnaderna, 1 255 000 kronor, torde böra godtagas. Då emellertid, såsom jag förut denna dag vid behandlingen av lantbrukshögskolans materielanslag anfört, av nämnda belopp 15 000 kronor eller vad som avsetts för anskaffande av vissa inventarier böra upptagas under nämnda anslag, skulle å kapitalbudgeten för ändamålet behöva anvisas (1 255 000 — 15 000 =) 1 240 000 kronor.

Även vissa av de övriga föreslagna byggnadsarbetena synas vara av den natur, att desamma böra utföras redan under nästa budgetår. Med hänsyn till den i ärendet förebragta utredningen anser jag mig sålunda böra tillstyrka, att medel anvisas för uppförande av häststall vid Kungsängen, anläggande av tryckledning för kallvatten och regnvattenledningar vid Ultuna, uppförande av bostadshus för förste assistenten vid baljväxtlaboratoriet, ett bostadshus vid Ugerups försöksgård samt anordnande av uthusbyggnad vid Offers försöksgård. Då jag icke har någon annan erinran mot de i ärendet verkställda kostnadsberäkningarna av dessa byggnadsarbeten än att det för häststallet vid Kungsängen avsedda beloppet bör begränsas till 84 000 kronor, skulle för arbetena i fråga behöva anvisas respektive 84 000, 7 500, 40 000, 51 000, 42 000 och 13 000 kronor. Såsom högskolestyrelsen anfört är den nuvarande ekonomibyggnaden vid Flahults försöksgård i mycket dåligt skick. Då enligt vad styrelsen framhållit reparation av byggnaden icke torde löna sig, synes det ofrånkomligt, att en ny ekonomibyggnad snarast uppföres. Emellertid torde enligt vad jag under hand inhämtat vissa för ifrågavarande byggnad planerade anläggningar icke vara av sådan angelägenhetsgrad, att desamma icke skulle kunna tills vidare ställas på framtiden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela närmare föreskrifter härom. I avvaktan härpå torde det av byggnadsstyrelsen beräknade beloppet, 174 000 kronor, böra godtagas. Likaså torde den av styrelsen föreslagna ombyggnaden av elevvåningen böra

vidtagas redan under nästa budgetår. Med hänsyn till vad styrelsen upplyst rörande beskaffenheten av försöksgårdens vägförbindelser torde vidare vara angeläget, att en förbättring av dessa kommer till stånd. I nuvarande läge anser jag mig blott böra förorda, att medel äskas för förbättring av norra utfartsvägen eller sålunda till vägen Barnarp—Norrahammar. Kostnaderna härför torde kunna uppskattas till 16 000 kronor. Med beaktande av det anförda skulle för byggnadsarbeten m. m. vid Flahults försöksgård böra avses ett belopp av (174 000 + 17 500 + 16 000 =) 207 500 kronor. Vidare torde för nästa budgetår böra upptagas ett belopp av 10 600 kronor, motsvarande statens andel i kostnaderna för modernisering av Morslunda bränneri.

Däremot anser jag mig i överensstämmelse med vad jag förut anfört icke för närvarande kunna tillstyrka någon medelsanvisning till övriga av högskolestyrelsen föreslagna byggnadsarbeten.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle för byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan under nästa budgetår böra upptagas ett investeringsanslag av (1 240 000 + 84 000 + 7 500 + 40 000 + 51 000 + 42 000 + 13 000 + 207 500 + 10 600 =) 1 695 600 kronor. Jag förutsätter härvid, att byggnadsarbetena kunna utföras inom den sålunda angivna kostnadsramen och att vid desamma största möjliga sparsamhet iakttages.»

Utskottet.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har såsom av förestående redogörelse framgår framlagt ett omfattande byggnadsprogram för nästa budgetår. Med hänsyn till förhållandena på byggnadsmarknaden har departementschefen emellertid ansett stor återhållsamhet böra iakttagas vid prövningen av styrelsens medelsäskanden och tillstyrkt medelsanvisning för allenast de byggnadsföretag, vilka befunnits icke kunna uppskjutas utan avsevärd olägenhet. Mot det sålunda begränsade förslaget i ämnet har utskottet icke något att erinra. Utskottet — som har för avsikt att i annat sammanhang tillstyrka anslagsanvisning för anskaffande av inventarier till den föreslagna byggnaden för restaurang m. m. — tillstyrker alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 1 695 600 kronor.

3:o) Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut. Under denna anslagstitel har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 320 000 kronor. I skrivelser den 28 och 29 augusti samt den 7 september 1946 har *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* hemställt om anvisande av dels 14 800 kronor till viss ombyggnad av maskininstitutionen, dels 285 000 kronor till uppförande och inredning av en bostadsbyggnad för elever vid handelsträdgårdsmästarkursen m. fl., dels 151 000 kronor till uppförande av bostad för instruktionssmeden

och inredande av elevrum i hovbeslagsskolan, dels ock 5 000 kronor till komplettering av elektrifieringen vid Nyckelby försöksstation.

Efter redogörelse för innehållet i institutsstyrelsens framställningar och yttranden av lantbruksstyrelsen och byggnadsstyrelsen har *departementschefen* anfört:

»Nu rådande brist på elevrum vid institutet, vilken medför betydande olägenheter, kommer att bli än mer kännbar, därest en dubblering av driftsledarkursen, varom jag i annat sammanhang denna dag framlagt förslag, kommer till stånd under nästa budgetår. Den av institutsstyrelsen föreslagna elevbostaden är visserligen närmast avsedd för handelsträdgårdsmästarkursens elever. Om den uppföres, skulle det emellertid bli lättare för de elever, som icke kunna få bostäder inom institutet, att skaffa sig rum i angränsande samhällen. Jag vill med hänsyn härtill förorda, att ifrågavarande elevbostad nu kommer till utförande. Vad medelsanvisningen för detta ändamål beträffar torde man kunna utgå ifrån byggnadsstyrelsens beräkning av kostnaderna, vilken slutar å ett belopp av 295 000 kronor. Förslag om anvisande av de till möbler och inventarier för byggnaden erforderliga medlen, 15 000 kronor, har jag framlagt i annat sammanhang denna dag. Däremot kan jag icke tillstyrka förslaget om ombyggnad av hovbeslagsskolans norra flygel, varvid ny bostad skulle uppföras för instruktionssmeden. Frågan om anskaffande av en lämpligare bostad än den nuvarande för instruktionssmeden torde därför böra lösas på annat sätt. Då behov av ytterligare arbetsrum och omklädningsrum för personalen vid maskininstitutionen synes föreligga, vill jag icke motsätta mig att för ombyggnad av maskininstitutionen anvisas det härför begärda beloppet, 14 800 kronor. Framställningen om anvisande av 5 000 kronor för elektrifiering av en ekonomibyggnad och en arbetarbostad vid Nyckelby försöksstation har icke heller föranlett någon erinran från min sida.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle för nästa budgetår till byggnadsarbeten vid institutet behöva anvisas ett anslag av (295 000 + 14 800 + 5 000 =) 314 800 kronor.»

Utskottet — som har för avsikt att i samband med behandlingen av anslag till materiel m. m. för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut tillstyrka anslagsanvisning för anskaffande av möbler och inventarier till den föreslagna elevbostaden — biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer följaktligen,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 314 800 kronor.

4:o) **Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt.** Efter av Kungl. Maj:t genom beslut den 17 december 1943 givet uppdrag har *lantbruksstyrelsen* den 28 oktober 1946 avgivit utredning med förslag angående organisationen av den ställiga och statsunderstödda frökontrollverksamheten.

I nämnda utredning har styrelsen anfört, att vissa ombyggnader vore ofrånkomliga vid huvudanstalten på grund av yrkesinspektionens krav på vissa sanitära anordningar. Sålunda vore enligt vad styrelsen framhållit bland annat kapprum och toaletter alldeles otillräckliga i förhållande till personalstyrkan. För att tillgodose dessa ävensom andra i utredningen närmare angivna utrymmesbehov har styrelsen föreslagit bland annat vissa ändringsarbeten i huvudbyggnadens källarvåning.

Departementschefen har anfört:

»Såsom jag tidigare denna dag anfört torde det icke bli va möjligt att för 1947 års riksdag framlägga några på lantbruksstyrelsens förenämnda utredning grundade förslag rörande omorganisation av den statliga och statsunderstödda frökontrollverksamheten. Då de i utredningen framlagda förslagen synas böra upptagas till prövning i ett sammanhang, torde slutlig ställning sålunda nu icke heller böra tagas till de ifrågasatta ombyggnadsarbetena vid huvudanstalten. Emellertid synes med hänsyn till de ur sanitär synpunkt otillfredsställande förhållandena vid nämnda anstalt böra övervägas, huruvida icke vissa av de i utredningen föreslagna anordningarna redan under nästa budgetår böra vidtagas till provisoriskt avhjälpande av de mest framträdande bristerna. Detta skulle lämpligen kunna ske genom att det i källarvåningen inrymda garaget omändras till omklädningsrum och toaletterum och att i samband därmed vissa andra ombyggnadsarbeten i källarvåningen göras. Kostnaderna härför skulle enligt uppgift från byggnadsstyrelsen uppgå till 60 000 kronor. Samtidigt blir emellertid nödvändigt att uppföra ett särskilt garage med redskapsbod för en beräknad kostnad av 20 000 kronor. Vidare anser jag mig böra föreslå, att i förevarande sammanhang äskas medel för installerande av nya ventilationsanordningar i huvudbyggnaden, då de nuvarande enligt vad jag erfarit icke äro användbara för sitt ändamål. Dessa anordningar ha av byggnadsstyrelsen kostnadsberäknats till 30 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle för byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt för nästa budgetår erfordras ett investeringsanslag av (60 000 + 20 000 + 30 000 =) 110 000 kronor. Jag vill här framhålla, att de av mig nu föreslagna byggnadsarbetena icke torde föregripa de förslag, som kunna komma att framläggas i anledning av lantbruksstyrelsen förut omförmälda utredning.»

Utskottet.

Då förhållandena vid statens centrala frökontrollanstalt måste anses ur sanitär synpunkt mindre tillfredsställande, torde i avvidan på ställningstagandet till det av lantbruksstyrelsen framlagda förslaget angående organisationen av den statliga och statsunderstödda frökontrollverksamheten åtgärder böra vidtagas för att provisoriskt avhjälpas de största bristerna. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 110 000 kronor.

5:o) **Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan.** Under denna anslagstitel har å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisats ett investeringsanslag av 20 000 kronor. I skrivelse den 21 juni 1946 har *styrelsen för veterinärhögskolan* gjort framställning om anvisande av ett belopp av 15 700 kronor för utförande av förbättringsarbeten å vissa vägar inom högskolans område m. m. Högskolestyrelsen har vidare i skrivelse den 2 september 1946 under åberopande av ett av byggnadsstyrelsen den 16 november 1945 framlagt förslag rörande uppförande av en nybyggnad för hundklinik vid veterinärhögskolan hemställt, att för ändamålet måtte anvisas ett anslag av 790 000 kronor.

Föredraganden, statsrådet Sträng, har i ärendet anfört följande:

»Av skäl, som under punkten 2 närmare utvecklats, torde stor försiktighet böra iakttagas i fråga om medelsanvisning för byggnadsändamål. Med hänsyn härtill är jag icke för närvarande beredd att tillstyrka uppförandet av en nybyggnad för hundklinik vid veterinärhögskolan. Däremot vill jag förorda, att medel för nästa budgetår anvisas för förbättring av vägarna inom högskolans område m. m. Då jag icke har något att erinra mot högskolestyrelsens beräkning av kostnaderna härför, torde för ändamålet böra anvisas ett belopp av 15 700 kronor.»

I likhet med föredragande statsrådet anser utskottet uppförandet av en nybyggnad för hundklinik vid veterinärhögskolan icke vara av den angelägenhetsgrad att medel böra anvisas därtill i nuvarande läge. Mot förslaget att ett belopp av 15 700 kronor anvisas för förbättring av vägar m. m. inom högskolans område har utskottet icke något att erinra. Utskottet hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 15 700 kronor.

6:o) **Byggnadsarbeten vid statens veterinärmedicinska anstalt.** Under denna anslagstitel har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 44 000 kronor. I särskilda skrivelser den 31 augusti och den 27 november 1946 har *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* hemställt, att till byggnadsarbeten vid anstalten för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 160 000 kronor. Av detta belopp ha 60 000 kronor avsetts för uppförande av två vaktmästarbostäder och 100 000 kronor för uppförande av två laboratorbostäder. Vidare har *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 5 december 1946 föreslagit, att för anskaffande av utökad utrymme åt anstalten måtte för nästa budgetår anvisas ett belopp av 580 000 kronor.

Föredragande statsrådet har anfört:

»På grund av nu rådande knapphetsläge på byggnadsmarknaden är jag icke för närvarande beredd att taga ställning till det av byggnadsstyrelsen framlagda förslaget rörande utökning av lokalerna vid veterinärmedicinska anstalten. Likaså torde med uppförande av laboratorbostäderna tills vidare

böra anstå. Däremot vill jag med hänsyn till önskvärdheten av att personal finnes tillgänglig för skötsel av anstaltens försöksdjur och i betraktande av nuvarande bostadsbrist förorda, att medel för nästa budgetår anvisas för uppförande av de föreslagna vaktmästarbostäderna. Då de härför beräknade kostnaderna icke föranleda någon erinran från min sida, vill jag tillstyrka, att ett belopp av 60 000 kronor avses för ändamålet.»

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer förty,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens veterinärmedicinska anstalt* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 kronor.

7:o) **Byggnadsarbeten vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg.** Under denna anslagstitel har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 15 000 kronor. I skrivelse den 10 september 1946 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande av ett belopp av 200 000 kronor för utförande av vissa ändrings- och moderniseringsarbeten vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg.

Departementschefen har anfört:

»Av den i ärendet förebragta utredningen synes framgå, att lokalförhållandena vid högskolans förläggning i Garpenberg äro mindre tillfredsställande. Med hänsyn härtill vill jag tillstyrka, att medel nu anvisas för utförande av de av byggnadsstyrelsen föreslagna ändrings- och moderniseringsarbetena i huvudbyggnaden samt för omläggning av de elektriska ledningarna i samma byggnad. Medel torde vidare bära beräknas för uppförande av ett cykelstall och för reparation av broarna inom förläggningens område samt för vissa planeringsarbeten. Kostnaderna för nämnda arbeten synas i anslutning till byggnadsstyrelsens beräkningar kunna uppskattas till 150 000 kronor. Då övriga föreslagna arbeten tills vidare synas kunna anstå, torde under förevarande anslagstitel för nästa budgetår bära anvisas ett anslag av 150 000 kronor.»

Utskottet. Då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

8:o) **Byggnadsarbeten vid statens skogsforskningsinstitut m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens skogsforskningsinstitut m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 25 000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

9:o) **Jordbrukets maskinlånefond.** Vid 1938 års riksdag (prop. nr 217; r. skr. nr 275) beslöts inrättande av jordbrukets maskinlånefond, varifrån statslån må tilldelas hushållningssällskap för utlämnande till enskild person eller sammanslutning av lån för anskaffande av jordbruksmaskin, som avses skola användas gemensamt av flera jordbrukare. Närmare bestämmelser för ifrågavarande låneverksamhet återfinnas i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 401) angående lån från jordbrukets maskinlånefond, ändrad genom kungörelserna nr 404/1944, och 397/1945. Såsom kapitaltillskott till fonden ha för budgetåren 1938/39—1941/42 och 1944/45—1946/47 anvisats anslag av respektive 1 000 000, 1 200 000, 2 000 000, 1 700 000, 830 000, 3 000 000 och 3 500 000 kronor.

I skrivelse den 18 februari 1946 har *lantbruksstyrelsen*, som den 26 januari 1945 erhållit i uppdrag att verkställa utredning rörande möjligheterna för innehavare av mindre jordbruk att för underlättande av arbetet erhålla lån och bidrag för anskaffande av maskiner till hans jordbruk och lanthushåll, där dylika maskiner ur ekonomiska synpunkter skulle vara till gagn, framlagt utredning och förslag i ämnet. Styrelsens förslag innebär i huvudsak följande.

Lån från jordbrukets maskinlånefond och bidrag till återbetalning av sådant lån skulle lämnas enskild jordbrukare för anskaffande för eget bruk av maskiner som, ehuru ej oundgängligen nödvändiga vid det mindre jordbruket och dess lanthushåll, dock vore ägnade att avsevärt underlätta eller förbilliga arbetet vid dessa. Understöd skulle däremot icke givas för anskaffande av maskiner, som med fördel kunde användas av flera jordbrukare gemensamt. Det skulle ankomma på lantbruksstyrelsen att bestämma till vilka maskiners anskaffande understöd skulle utgå. Enligt lantbruksstyrelsens mening borde statsunderstöd för närvarande kunna lämnas enskild jordbrukare för anskaffning för eget bruk av följande jordbruksmaskiner, nämligen mjölkningsmaskin, hiss för hö eller säd, lågtryckspanna och hydroforanläggning samt därför erforderliga elektriska motorer. Därjämte borde lån kunna utgå för anskaffning till lanthushåll av symaskin och s. k. assistent.

Vid låneförmedlingen skulle prövningen av låneansökningarna ske med särskild omsorg så att maskinutrustningen å de särskilda jordbruken kunde begränsas till den i varje fall ekonomiskt försvarbara och vederbörandes ekonomi på lång sikt icke försämrades. Den föreslagna utvidgade låneverksamheten från maskinlånefonden skulle enligt lantbruksstyrelsens beräkningar medföra ett ökat kapitalbehov för fonden under första budgetåret av 500 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har vidare i skrivelse den 31 augusti 1946 gjort framställning om anvisande för nästa budgetår av ett anslag av 4 500 000 kronor eller, därest nyssnämnda förslag genomfördes, 5 000 000 kronor såsom kapitalökning till fonden.

Departementschefen har i ärendet anfört:

»Enligt gällande bestämmelser må lån från jordbrukets maskinlånefond utlämnas endast för anskaffande av maskiner, som avses skola användas gemensamt av flera jordbrukare. Såsom ett led i strävandena att utöka och underlätta användningen av maskinella hjälpmedel i jordbruket har jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 juni 1946 tillkallat utredningsmän att verkställa utredning och avgiva förslag angående ordnandet av maskinhållarverksamheten. I avvaktan på resultatet av denna utredning är jag icke beredd att nu taga ställning till lantbruksstyrelsens förslag att lån och bidrag skulle kunna lämnas till innehavare av mindre jordbruk för anskaffande för eget bruk av jordbruksmaskiner. Vad angår förslaget om utvidgning av förevarande låneverksamhet till att avse jämväl lån för anskaffande av hushållsmaskiner vill jag framhålla, att det uppenbarligen kommer att vara föräntat med stora svårigheter att avgöra vilka maskinella anordningar som framför andra ha användning i lantushållet. Vidare måste det ingiva starka betänkligheter att tillerkänna en befolkningsgrupp förmåner, varav andra grupper kunna vara i lika stort behov. På grund av det anförda finner jag mig icke kunna biträda lantbruksstyrelsens förslag i denna del.

Vad beträffar medelsbehovet under ifrågavarande fond för nästa budgetår synes det önskvärt, i betraktande av den verksamhet fonden avser att främja, att tillräckliga medel finnas tillgängliga för att möta uppkommande lånebehov. En förstärkning av fonden torde därför vara erforderlig. Medelsanvisningen synes i anslutning till vad lantbruksstyrelsen anfört böra bestämmas till 4 500 000 kronor.»

Utskottet.

Såsom departementschefen anfört torde i avbidan på resultatet av den pågående utredningen angående ordnandet av maskinhållarverksamheten ståndpunkt icke nu böra tagas till lantbruksstyrelsens förslag att lån och bidrag skulle lämnas innehavare av mindre jordbruk för anskaffande för eget bruk av jordbruksmaskiner. Då frågan om utlämnande av lån för anskaffande av hushållsmaskiner synes böra prövas i ett vidare sammanhang, kan utskottet ej tillstyrka det av lantbruksstyrelsen nu framlagda förslaget om lån för detta ändamål.

Med hänsyn till angelägenheten av att den med maskinlånefonden avsedda verksamheten icke lider avbräck av brist på medel torde en förstärkning av fonden vara erforderlig. Mot den föreslagna medelsanvisningen, 4 500 000 kronor, har utskottet intet att erinra och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 4 500 000 kronor.

10:o) **Egnahemslånefonden.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkten 10 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

11:o) **Arbetarsmåbrukslånefonden.** Under punkten 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att medgiva att bestämmelser angående den statsunderstödda arbetarsmåbruksverksamheten må utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen vid ärendets föredragning i statsrådet förordat.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 176, av herr *Persson* i Norrby, vari hemställts, att riksdagen måtte medgiva förhöjning intill ett belopp av 10 000 kronor av alla arbetarsmåbrukslån.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionen får utskottet hänvisa till denna.

Vid 1933 års riksdag (prop. nr 181; r. skr. nr 280) beslöts inrättande av en arbetarsmåbrukslånefond. Enligt de för användningen av denna fond numera gällande bestämmelserna, meddelade i kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet, må från fonden utlämnas arbetarsmåbruksstatslån till landskommuner, vilka med anlitande härav bevilja arbetarsmåbrukslån till skogsarbetare och därmed likställda arbetare för att giva dem tillfälle att förvärva mindre lägenheter, ägnade att bereda innehavaren utkomst genom jordbruk, drivet vid sidan av annan verksamhet. Högsta lånebeloppet utgör 7 000 kronor. Med avseende å återbetalningen skall lånet delas i en stående del och en amorteringsdel. Den stående delen skall fastställas till belopp, motsvarande kostnaden för jordförvärvet jämte, i förekommande fall, 60 procent av beräknad kostnad för sådant förbättringsarbete, som avses i gällande bestämmelser angående statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. Amorteringsdelen skall från och med sjätte kalenderåret efter det, då lånet beviljats, återbetalas med en trettiondel årligen. Därjämte har genom kungörelsen den 20 juni 1941 (nr 485) meddelats föreskrifter angående förhöjning i vissa fall av beviljade arbetarsmåbrukslån.

I kungörelsen den 18 maj 1945 (nr 220) med vissa bestämmelser angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet (prop. nr 64; r. skr. nr 93), ändrad genom kungörelsen den 12 april 1946 (nr 165; prop. nr 96; r. skr. 128), har medgivits, att arbetarsmåbrukslån, som beviljats under åren 1935—1944, må höjas intill ett belopp av 10 000 kronor ävensom att sådana lån, som beviljades under åren 1945—1948, finge utgå med högre belopp än 7 000 kronor, dock högst 10 000 kronor. Det skulle därvid ankomma på egnahemsstyrelsen att för varje särskilt fall under beaktande av sökandens villkor och förhållanden i övrigt besluta om och i vad mån lånebeloppet finge överstiga 7 000 kronor. I avseende å återbetalningen av det belopp, varmed lån komme att överstiga 7 000 kronor, har föreskrivits, att hälften av beloppet skulle tilläggas lånets stående del och återstoden dess amorteringsdel. I brev den 18 maj 1945 har Kungl. Maj:t vidare bemyndigat egnahemsstyrelsen att beträffande arbetarsmåbrukslån av årsgrupperna 1935—1938 medgiva uppskov med utförande av återstående arbeten intill utgången av år

1946 samt att i fråga om arbetarsmåbrukslån, för vilka amorteringsskyldighet inträdde under år 1945 eller år 1946, medgiva den förlängning av den amorteringsfria tiden, som prövades skäligt, dock att förlängning finge ske med högst två år.

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *egnahemsstyrelsen* anfört, att fondens disponibla behållning den 1 juli 1946 uppginge till omkring 4 500 000 kronor. Under budgetåret 1945/46 hade från fonden utbetalats omkring 7 100 000 kronor, medan å andra sidan till fonden influtit återbetalningar å omkring 4 400 000 kronor. Under hänvisning till den betydande reservationen å fonden har *egnahemsstyrelsen* uttalat, att något kapitalökningsanslag till fonden icke behövde anvisas för budgetåret 1947/48.

Sedermera har *egnahemsstyrelsen* i skrivelse den 15 november 1946 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen dels medgiva att för fortsatt möjliggörande av förhöjning intill ett belopp av 10 000 kronor av arbetarsmåbrukslån, som beviljats under åren 1935—1945, arbetarsmåbruksstatslån må av *egnahemsstyrelsen* kunna tilldelas kommun, som därom ingiver ansökan till styrelsen, dels ock förklara hinder ej möta för Kungl. Maj:t att bemyndiga *egnahemsstyrelsen* att beträffande 1935—1938 års arbetarsmåbrukslån medgiva uppskov med återstående arbetens utförande längst till utgången av år 1948 och beträffande 1939—1942 års arbetarsmåbrukslån, för vilka amorteringsskyldighet ej inträtt, meddela förlängning av den amorteringsfria tiden längst till och med år 1948.

Till stöd för sin framställning i vad den avser fortsatt förhöjning av vissa arbetarsmåbrukslån har *egnahemsstyrelsen* anfört bland annat följande.

Enligt kungörelsen den 18 maj 1945 (nr 220) skulle ansökning om statslån till de i kungörelsen angivna låneförhöjningarna vara av kommunerna ingivna till *egnahemsstyrelsen* senast den 1 december 1945. För fastställande av de statslånebelopp, som kommunerna därvid borde söka, ansågs erforderligt, att *egnahemsstyrelsen* blev i tillfälle att förhandsgranska de enskilda låntagarnas ansökningar om låneförhöjningar, vilka ansökningar kommunerna därefter hade att via *egnahemsnämnderna* översända till *egnahemsstyrelsen*. I cirkulärskrivelse den 8 juni 1945 till samtliga låneförmedlande kommuner föreskrev styrelsen därför, att arbetarsmåbrukslåntagares ansökningar skulle vara ingivna till vederbörande *egnahemsnämnd* senast den 10 juli 1945. Kommunernas tid för införskaffande av de enskilda låntagarnas ansökningar blev sålunda tämligen begränsad. Det har senare visat sig, att en del låntagare, som otvivelaktigt behövt låneförhöjningar, av olika anledningar försummat att i tid ingiva ansökningar därom. En del av dessa och även andra arbetarsmåbrukslåntagare av ifrågavarande årsklasser ha i stället för att utnyttja möjligheterna till låneförhöjning anhållit om bostadsförbättringsbidrag företrädesvis till ordnande av vatten- och avloppsfrågan. Då den hjälp till ordnandet vid arbetarsmåbruken av bland annat vatten- och avloppsfrågan, som staten lämnat i form av angivna låneförhöjningar, i allmänhet torde ha varit förmånligare för vederbörande än om bostadsförbättringsbidrag erhållits för ändamålet, synes enligt *egnahemsstyrelsens* förmenande det lämpligaste och mest effektiva sättet att bispringa de nu åsyftade arbetarsmåbrukslåntagarna av årsklasserna 1935—1944 vara, att de beredas nya möjligheter att erhålla låneförhöjningar upp till den förut angivna maximigränsen av 10 000 kronor.

Då även ett fåtal arbetarsmåbrukslåntagare av årsklassen 1945 erhållit lån, som så pass mycket understiga 10 000 kronor, att en nöjaktig hjälp till vissa förbättringsåtgärder skulle kunna lämnas dem i form av låneförhöjning intill sagda maximigräns, bör enligt styrelsens mening även denna årsklass inrymmas bland de låntagare, vilka styrelsen ansett böra beredas nya möjligheter att erhålla låneförhöjning.

I fråga om förfaringssättet för utlämnande av de ifrågasatta låneförhöjningarna och lånens amortering m. m. har styrelsen uttalat, att i huvudsak samma bestämmelser, som meddelats i kungörelsen nr 220/1945, syntes böra tillämpas. Med hänsyn till svårigheterna att i nuvarande läge kunna beräkna igångsättandet eller slutförandet av ifrågavarande arbeten har styrelsen emellertid föreslagit, att någon särskild tid, inom vilken kommunernas ansökningar om statslån för ändamålet skulle vara ingivna, icke fastställdes. Däremot syntes det lämpligt, att tiden för statslåns lyftande begränsades till ett år från det lånet beviljats. Styrelsen har framhållit, att något ytterligare kapitaltillskott till arbetarsmåbrukslånefonden för att möjliggöra de nu åsyftade låneförhöjningarna icke syntes vara erforderlig.

Vad angår förslaget om förlängning av amorteringstiden för ifrågavarande lån har styrelsen uttalat bland annat följande.

De förbättringsåtgärder, som avses komma till stånd genom förslaget om fortsatt möjlighet till låneförhöjning, torde i huvudsak icke komma att omfatta arbeten, som äro erforderliga för att ett arbetarsmåbruk skall kunna avsynas såsom färdigt, utan inrymma arbeten eller åtgärder, som därutöver kunna vara önskvärda, såsom exempelvis anordningar för vatten och avlopp, förbättrade uppvärmningsanordningar, önskvärda arealkompletteringar och åtgärder för betesfrågans ordnande. Ytterligare uppskov med färdigställande av vissa arbetarsmåbruk — utöver vad som medgivits i Kungl. Maj:ts brev den 18 maj 1945 — torde dock erfordras. En av styrelsen verkställd undersökning giver vid handen, att antalet arbetarsmåbruk, som vid utgången av år 1946 skola vara färdigställda, uppgår till omkring 1 500. Av dessa ha omkring hälften av olika anledningar ansetts icke kunna helt färdigställas till nämnda tidpunkt. Skälen härför ha uppgivits vara i första hand omöjligheten att anskaffa erforderlig cement. Dessutom ha i många fall brist på även annan erforderlig materiel, såsom dränerings- och värmeledningsrör, spik, oljefärg m. m., uppgivits utgöra oöverkomliga hinder för arbetenas utförande inom behörig tid. Då det icke nu torde kunna förutses, huru länge den nuvarande bristen på byggnadsmateriel kan komma att fortsätta, får egnahemsstyrelsen föreslå, att styrelsen bemyndigas att i mån av behov medgiva anstånd intill 1948 års utgång med färdigställande av de av 1935—1938 års arbetarsmåbruk, där vissa arbeten av angivna skäl icke kunnat komma till utförande.

Beträffande sådana 1939—1940 års arbetarsmåbrukslån, vilka på grund av redan medgiven förlängning av den amorteringsfria tiden icke börjat amorteras, ävensom lån av årsklasserna 1941 och 1942 föreligger samma behov att få tiden för småbrukens färdigställande utsträckt i samma omfattning, som föreslagits för 1935—1938 års låntagare. För innehavare av 1939—1942 års lån synes dock den behövliga utsträckningen av tiden för småbrukens färdigställande böra ordnas genom erforderlig förlängning av den amorteringsfria tiden.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom egnahemsstyrelsens framställning giver vid handen har den möjlighet, som genom beslut av 1945 års riksdag medgivits vissa arbetarsmåbrukslåntagare att erhålla förhöjning av ifrågavarande lån upp till en maximumgräns av 10 000 kronor, endast utnyttjats i mindre utsträckning. Då en bidragande orsak härtill synes ha varit, att den tid, inom vilken ansökningar om låneförhöjning skulle vara ingivna, varit alltför knappt tillmätt, vill jag föreslå, att arbetarsmåbruksstatslån alltjämt må kunna tilldelas kommuner för möjliggörande av en förhöjning intill 10 000 kronor av under åren 1935—1944 beviljade arbetarsmåbrukslån. En dylik låneförhöjning synes även böra beviljas arbetarsmåbrukslåntagare av årsgruppen 1945. Låneförhöjningen torde kunna genomföras utan särskilt tillskott till arbetarsmåbrukslånefonden.

Med hänsyn till de av nuvarande krisläge föranledda svårigheterna för arbetarsmåbrukslåntagare att färdigställa småbruken synes i överensstämmelse med egnahemsstyrelsens förslag bemyndigande böra kunna lämnas styrelsen att beträffande arbetarsmåbruk av årsgrupperna 1935—1938 medgiva uppskov med återstående arbetens utförande längst intill utgången av år 1948 samt att i fråga om de arbetarsmåbrukslån, som utlämnats under åren 1939—1942 och för vilka amorteringsskyldighet ej inträtt, medgiva förlängning av den amorteringsfria tiden längst intill utgången av år 1948.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagens beslut i ärendet meddelats, utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet.»

Utskottet.

Av den föregående redogörelsen framgår, att den vid 1945 års riksdag medgivna förhöjningen av arbetarsmåbrukslån av årsklasserna 1935—1944 upp till ett belopp av 10 000 kronor icke utnyttjats i väntad utsträckning av bland annat den anledningen att tiden för ingivande av ansökningar om låneförhöjning tillmätts för knappt. På grund härav torde i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag ifrågavarande arbetarsmåbrukslåntagare böra beredas nya möjligheter att erhålla dylik låneförhöjning. Motsvarande förmån torde även medgivas de låntagare av årsklassen 1945, som icke erhållit lån till nämnda belopp. Utskottet har ej heller något att erinra mot att ytterligare uppskov med återstående arbetens utförande medgives beträffande 1935—1938 års arbetarsmåbruk eller att den amorteringsfria tiden förlänges intill utgången av år 1948 i fråga om arbetarsmåbrukslån, som beviljats åren 1939—1942.

Vad härefter angår den i ämnet väckta motionen synes det däri framlagda förslaget innebära, att den av utskottet nu förordade förhöjningen av arbetarsmåbrukslånen skulle utsträckas till att avse jämväl lån, som beviljats under åren 1933 och 1934. Otvivelaktigt äro bostadshusen å vissa arbetarsmåbruk av nämnda båda årsklasser sådana, att de icke uppfylla de krav på standard, som numera böra ställas på bostadshus av hithörande slag. Detta torde främst sammanhänga med att lånebeloppen från början voro alltför låga. Utskottet finner därför åtskilligt tala för att åtgärder vidtagas till dessa

bristers avhjälpande. Emellertid vill utskottet i detta sammanhang erinra, att utskottet i sitt utlåtande nr 8 till 1945 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 64 angående förhöjning i vissa fall av arbetarsmåbrukslån m. m. uttalade, att egnahemsstyrelsen syntes böra företaga ytterligare utredning beträffande spörsmålet om förbättring av bostadsstandarden å de äldsta arbetarsmåbruken och framlägga de förslag som därav kunde förmedlas. Enligt vad utskottet inhämtat pågår för närvarande denna utredning inom egnahemsstyrelsen. I avvaktan på resultatet av utredningen finner utskottet sig icke kunna tillstyrka, att en ändring nu genomföres beträffande lånebeloppen för arbetarsmåbrukslån av årsgrupperna 1933 och 1934.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen må medgiva, att bestämmelser angående den statsunderstödda arbetarsmåbruksverksamheten må utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet förordat;

2) att motionen II:176 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

12:o) **Statens avdikningslånefond.** Utskottet biträder Kungl. Maj:ts under punkten 12 gjorda förslag och hemställer,

att riksdagen må medgiva

1) att under budgetåret 1947/48 må beviljas lån från statens avdikningslånefond å tillhoppa högst 4 000 000 kronor;

2) att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrum åt i trångmål varande intressenter i torrlägningsföretag, efter prövning av föreliggande särskilda omständigheter, under tiden 1 juli 1947—30 juni 1948 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

13:o) **Bevattningslånefonden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning under förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Bevattningslånefonden må under budgetåret 1947/48 användas för med anslaget avsett ändamål.

14:o) **Statens fiskredskapslånefond.** Tillstyrkande bifall till Kungl. Maj:ts förslag under punkten 14 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens fiskredskapslånefond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd.

15:o) **Lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor.** Enligt beslut vid 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 109; r. skr. nr 230) skola lantmanna- och lanthushållsskolor vara försedda med skoljordbruk. För anskaffande av dylika jordbruk skola utlämnas lån av statsmedel enligt i huvudsak de bestämmelser, som stadgas för lån till egna hemsjordbruk. Lånebeloppet må icke överstiga $\frac{5}{6}$ av skoljordbrukets värde men bör i allmänhet begränsas till 100 000 kronor för lantmannaskola och 30 000 kronor för lanthushållsskola. Av statsfinansiella skäl har med anvisande av medel för ändamålet anstått tills vidare. Med hänsyn härtill har i övergångsbestämmelserna till stadgan den 21 juni 1940 (nr 724) för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter föreskrivits, att bestämmelserna om skyldighet för lantmanna- och lanthushållsskola att innehava skoljordbruk icke skola äga tillämpning förrän den 1 november 1948.

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte anvisas ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor. Styrelsen har i sin skrivelse anfört, att det syntes vara nödvändigt, att medel till utlämnande av lån för anskaffande av skoljordbruk nu anvisades, om samtliga lantmanna- och lanthushållsskolor skulle kunna före den 1 november 1948 förses med skoljordbruk. På grund av de förändringar i prisnivån, som inträffat sedan 1939, och med hänsyn till att för lantmannaskolorna såsom skoljordbruk i allmänhet inköptes större jordbruk än vid 1939 års lagtima riksdag förutsatts har *lantbruksstyrelsen* ansett, att villkoren för ifrågavarande lån borde ändras så, att lånebeloppet för skoljordbruk åt lantmannaskola kunde få uppgå till 200 000 kronor och åt lanthushållsskola till 75 000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört:

»Såsom av den föregående redogörelsen framgår äro de i förenämnda reglemente meddelade föreskrifterna om skyldighet för lantmanna- och lanthushållsskolor att innehava skoljordbruk avsedda att träda i kraft den 1 november 1948. För anskaffandet av sådana jordbruk skola enligt beslut vid 1939 års riksdag lån av statsmedel kunna utlämnas. Med hänsyn till angelägenheten av att ikraftträdandet av nyssnämnda föreskrifter såvitt möjligt icke ytterligare uppskjutes vill jag förorda, att medel nu anvisas för utlämnande av dylika lån. I anslutning till *lantbruksstyrelsens* förslag synes ett belopp av 1 000 000 kronor böra för nästa budgetår beräknas för ändamålet. Då jordvärdena sedan år 1939 undergått en icke oväsentlig stegring, torde maximibeloppen för lånen böra höjas till 200 000 kronor för lantmannaskolor och till 75 000 kronor för lanthushållsskolor. Lån intill maximibeloppen torde dock icke böra ifrågakomma i andra fall än då särskilda skäl därtill föreligga. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter rörande låneverksamhetens bedrivande.»

I likhet med departementschefen anser utskottet det angeläget, att 1939 års lagtima riksdags beslut om lån av statsmedel för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lantushållsskolor snarast genomföres. Utskottet tillstyrker därför att för ändamålet anvisas ett belopp av 1 000 000 kronor för nästa budgetår. Med hänsyn till att på skoljordbrukens utrustning med byggnader och maskiner måste ställas höga krav samt i betraktande av den avsevärda stegring av jordvärdena och byggnadskostnaderna, som inträtt sedan 1939 års riksdag fattade sitt beslut i ämnet, torde såsom departementschefen föreslagit maximibeloppen för lånen böra höjas från 100 000 kronor till 200 000 kronor för lantmannaskolor och från 30 000 kronor till 75 000 kronor för lantushållsskolor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lantushållsskolor* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

16:o) **Lån för anskaffande av grästorkar m. m.** Utskottet, som ej har någon erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att riksdagen må till *Lån för anskaffande av grästorkar m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

17:o) **Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** Berörande Kungl. Maj:ts framställning under punkten 17 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 13 februari 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Anderberg, friherre Beck-Friis, Näslund, Svedberg och Isaksson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Liedberg, Ericsson i Sörsjön, Carlström, Lundbom, Andersson i Surahammar, Pettersson i Rosta och Andersson i Hyssna.